

Blodfattig lek i litterär salong

Slavenka Drakulic: Förtärande kärlek. Översättning: Djordje Zarkovic. Norstedts.

Det spekuleras – och frossas – ofta kring förekomsten av kannibalism i de så kallat primitiva kulturerna. Men det finns egentligen ingen anledning att gå så långt med spekulationerna. Att besöka vilken närbelägen västerländsk kyrka som helst, katolsk eller protestantisk, är ju – nattvard efter nattvard – att stiga in bland kannibaler, låt vara sofistikerade sådana.

Inte nog med att nattvardsbesökarna äter Kristi kropp och dricker hans blod – de betraktar också sin kannibalistiska handling som en akt heligare än någon annan. Det handlar, kunde man säga, om att äta den evigt oskyldige Sonens oskuld och försäkra sig om en plats i himmelriket. För en nykter betraktare som hellre tar sig en stilla pilsner på krogen än varje vecka låter sig berusas av oskuldsblodet kan det hela påminna om en gränslöst orgiastisk excess, som finge de religiösa så att säga aldrig nog.

Om munken och musjägaren, nunnan och nymfomanen är två sidor av samma mynt – och det förefaller troligt – så ter det sig heller inte särskilt, åtminstone inte i pilsnerdrickarens ögon, att den pilska polska litteraturvetare som är huvudpersonen i Förtärande kärlek – en ny roman av Slavenka Drakulic – bokstavligt talat utvecklas till en kannibal.

Hon gör det – mördar, styckar, käkar upp – i tro och (livsfarlig) kärlek, utan moraliska tvivel. Hon vill bli ett med sin älskade José, för evigt, hon vill den fullkomliga och totala enheten, föreningen av kropp och själ. Och hon vet inget annat sätt, eftersom deras stipendietid från början är utmätt. Hon måste tillbaka till Warszawa, han – en antropolog som pikant nog bedriver forskning om kannibalism – till fru och barn i Brasilien.

76 dygn i hennes hyrda lilla New York-lägenhet, "i ett slutet system som ingen av oss kunde ta sig ur, förutom till priset av sitt liv".

Flera böcker har Slavenka Drakulic, som en av de främsta i samtiden, förenat reportaget och essän, ögonvittnesskildringen och spekulationen, belyst helheter och tendenser genom detaljen. I föreliggande roman finns det gott om intellektuellt reminiscenser från de antropologiska, freudianska, konfessionella, psykoanalytiska begrepps- och tankevärldarna. Här saknas varken den gudomliga hungern, införlivandet av objektet eller den intima relationen mellan mat och sex.

Vad som fattas är snarare ett romanspråk för överträdelsen och den orala besattheten. Innehållet är oerhört – sannerligen en akt av

införlivandet och överträdelse, men Drakulic skriver som vore det en artikel för Moderna Tider. Huvudpersonens handling borde få det att isa i läsaren – hon begår dock något stort och ohyggligt – fast i stället förtylligas och de-troniseras allt i en resonerande, konverse-rande ton som knappast är iskall à la Bret Easton Ellis utan bara i största allmänhet es-säistiskt korrekt, ljum.

Laddningen sipprar ut, prosan förvand-lar texten till ett såll. Svinnet – förlus-ten av energi och dödligt allvar – är större än aldrig så många betecknande sin-nen och minnen. Sällan har jag läst en roman där känslan av artefakt varit så plågsamt tyd-lig. Dödandet och ätandet framstår här likt en lek i den litterära salongen. Det är – ämnet till trots – blodfattigt.

Till skillnad från en avgrundsförfattare som Georges Bataille har Drakulic alldeles kapat överträdelsens – eller tabuöverskri-dandets – koppling till skammen. Det är fak-tiskt – om Gud nu må förlåta mig-somliga ra-der – mera dramatiskt och betydelsemättat att besöka nattvarden än att läsa Förtärande kärlek. Ibland borde skomakaren bli vid sin läst. Eller journalisten – om hon vill bli läst.

JAN KARLSSON

560* T.
NORSTEDTS FÖRLAG
BOX 2052
103 12 STOCKHOLM

10
Sundsvalls Tidning
(lib) Tel: 060-197000
Sundsvall 38,500 ex.
Datum: 97-10-06 Tjän: Y
7/Vecka 120 J=D

Upplag